

„to“ Pravé

Filosofie musí akceptovat onu předfilosofickou nutnost rozlišovat mezi „pravým“ a „nepravým“. V češtině ovšem – třeba na rozdíl od němčiny – splývají některé významy slova „pravý“, a jsme proto postaveni před nutnost ony významy rozlišit a ukotvit je přinejmenším pojmově, nemůžeme-li to učinit i terminologicky, tj. volbou různých slov. Pravé je to, co tak nejen vypadá, ale vskutku tím „jest“: jde o rozdíl mezi „skutečným“ a „zdánlivým“. Tak např. mluvíme o „pravém zlatu“ a „falešném zlatu“ (nebo stříbru, tzv. kočičím stříbru, atd.). V němčině se mluví o tom, co je „echt“, eventuelně co je „recht“, ale také, co je „wahr“. Ovšem „pravost“ nemůže vposledu spočívat jen v tom, že něco „jest“ opravdu takové, jakým se být zdá, jak vypadá. „Pravost“ záleží v něčem daleko náročnějším: nejde jen o to, aby něco bylo takové, jakým se být zdá, ale také – a dokonce hlavně – aby něco splnilo jistou „funkci“ v dané situaci, totiž aby bylo právě tím, co v té situaci „býti má“. A nejenom v nějaké nahodilé dané situaci, ale v situaci, která sama měla být, měla nastat, a která k tomu, aby byla tím, čím být má, potřebuje právě toho, o čeho „pravost“ jde a půjde. To znamená: pravost čehokoli jednotlivého může být poznána a určena pouze relativně, tj. ve vztahu k širším kontextům – a posléze ve vztahu k „celku“, tj. k celkovému „smyslu“ všeho, k celku toho „pravého“ jakožto toho, co „má být“.

(Písek, 120101-1.)